

KAM-juridiikkaverkoston kokous

8.5.2026 klo 13.30–15.30, Suomen kirjastoseura, Runeberginkatu 15 ja Teams

Kutsutut: Immo Aakkula, Anniina Dahlström, Heidi Eriksson, Pekka Heikkinen, Juha Henriksson, Outi Hupaniittu, Mira Juppi, Iida-Maija Koivisto, Janne Kuusisto, Mikko Kuutti, Erika Lauri, Kristina Linnovaara, Jonas Lång, Juha Manninen, Soile Manninen, Virva Salama, Åke Söderlund, Leena Tokila

Etänä: Outi Hupaniittu, Mira Juppi, Janne Kuusisto, Erika Lauri, Kristina Linnovaara, Åke Söderlund

Paikalla: Pekka Heikkinen, Jonas Lång, Juha Manninen, Juha Henriksson, Mikko Kuutti, Soile Manninen, Leena Tokila

Poissa: Immo Aakkula, Anniina Dahlström, Heidi Eriksson, Iida-Maija Koivisto, Virva Salama

Pöytäkirja

1. Kokouksen sihteerin valinta
 - Kuutti Kuusisto sijasta, joka seuraavaksi sitten vuorossa seuraavalla kerralla
2. Edellisen kokouksen 10.3.2026 muistion hyväksyntä
 - Hyväksyttiin
3. Lisäykset esityslistaan
 - Muutama lisäys, näkyvät tässä asiakirjassa
4. Rights statements -työryhmä
 - Asia on tärkeä, mutta monimutkainen. Miten kv-statementsit soveltuvat Suomeen – miten muotoilla vakiolausekkeita esim. Finnassa käytettäviksi? Keskustelu jatkuu.
 - <https://digitalscholar.org>, joka hallinnoi rightsstatements.org-yhteisöä on halukas avustamaan.
5. Out of Commerce -neuvottelut
 - Waldénin kanta, että kirjallisuuden osalta takaraja 1961.
 - Sanoma- ja aikakauslehtien osalta 1975, mutta Kopiosto esittää, että aikarajaa ei sovellettaisi, jos sama julkaisija edelleen julkaisee jotain toista lehteä. Tämä olisi näkemyksemme mukaan mahdotonta määritellä, vrt. esim. Uusi Suomi tai epäkaupalliset pienjulkaisut esim. partioliikkeessä. Waldén jäi pyörittelemään asiaa.
 - Näyttelyluetteloiden osalta Kopiosto olisi edustava vain siltä osin kuin kyse on taideteosten kuvista. Miten sekalaisten tuotteiden luettelot osalta?
 - Nuotit: Kopioston edustaa painettua tuotantoa. Mutta laajennus luonnoksiin liian laaja.
 - Kopiosto ei vaadi edustavuutta Podcastien osalta.
 - Radio-ohjelmien osalta edustavuus, mutta tausta-aineistot vain sikäli kuin ne ovat lähettäjäyrityksen arkistoissa.
6. Tekoälykysymykset KAM-sektorilla (OKM:n asettama ryhmä)
 - Pekka, Jonas ja Virva ovat osallistuneet kokouksiin. Kopioston Salmela oli esittänyt kuusi teesiä, joita vahvasti kritisoitiin, ja Rehinder ja Salmela olivat sen jälkeen valmistelleet asiaa sopien, ettei teesejä tuoda enää käsittelyyn. Ne olivat pidetyssä viimeisessä kokouksessa loppuraportin luonnoksessa vielä mukana. Ne päätettiin siirtää raportin liitteeksi samoin kuin skenaariot. Loppuraportti menee lausuntokierrokselle.
 - Juha kertoi, että Europeana tehnyt white paperia. Sen tekijöiden näkemykset vaihtelevat rajusti. CC Signals: käyttöoikeuksien määrittely ilman tekijänoikeuspohjaa – menossa jatkokäsittelyyn, koska ei ole toiminut.
 - EU:ssa on keskusteltu siitä, että aineistojen käytölle voitaisiin asettaa maksuja (Digital Omnibus)
 - EU-parlamentti antanut asian tiimoilta eri suuntiin meneviä lausuntoja
 - Juha antoi esimerkin Yhdysvalloista: [The University of Virginia Archival AI Protocol](#)
 - 27.4. HS [Tekoälyn sääntely uhkaa sivuuttaa tutkimuksen tarpeet](#)
 - 2.5. HS [Kiinalaiset botit tekivät rosvoretken Helsingin Sanomiin](#)
 - Tekoälyn käyttäminen kokoelmatyössä on toinen, vähemmän kiistanalainen käyttöalue.
 - Deepfake-kysymys syytä pitää erossa tekijänoikeuksista. [OKM antamassa 1.9.2026 tähän liittyvää raporttia](#), tekijänä Anette Alén & Tuomas Mattila.
 - Laajaa muuta keskustelua asian tiimoilta
7. Johanna Lilja Kansalliskirjastosta, Soile Manninen STKS:sta, Stephen Wyber KR21-hankkeesta (IFLA) ja Juha Manninen Suomen kirjastoseurasta tapasivat 31.3. kabinetin jäsen Thomas Schmitzin. Kuulumiset tapaamisesta liitteeseen ja jatkotyöskentely.

- Tarkoituksena nostaa esiin e-aineistojen lainaamismahdollisuus kirjastoista Suomen mallin mukaan. Euroopassa otettaneen oppia, myös Tanskassa ja Sloveniassa jotain edistystä. KR21 ja IFLA Suomen mallin kannalla.
- Tekijöille lainauskorvaus, mutta kustantajat vielä jokseenkin nihkeitä. Implementoimatta 2016 ratkaisu, joka asettaa e-aineistot samalla viivalle kuin fyysiset teokset.
- Soile: Tavoitteena rinnakkaistallennus tutkijoille eli oikeus tallentaa artikkeleita julkaisuarkistoihin.
- Johanna: Tekstin ja tiedonlouhinta, poikkeusta ei uskalleta soveltaa, ja lobbausta sitä vastaan harjoitetaan.
- Suunnitteilla Kansalliskirjastoon tilaisuus, johon mukaan Henna Virkkunen.
- EU Work Plan for Culturessa on tällä hetkellä kirjastoilla osuus, mutta miten jatkossa?
- Asian tiimoilta: Juha menossa TwinIT 2 -[päätöstilaisuuteen](#) ”Twin IT! Part II: High-Level Political Closing Event Marks a Milestone for Europe’s 3d Cultural Heritage Strategy”, jossa aikoo nykäistä Virkkusta hihasta kertoakseen digitaalisen kulttuuriperinnön tärkeydestä.

9. KAM-sektorin tavoitteet eduskuntavaaleihin ja tulevaan hallitusohjelmaan

- KAM-ryhmän sisältä valittiin työryhmä haarukoimaan yhteisiä tavoitteita ek-vaaleihin ja tulevaan hallitusohjelmaan. Ryhmä tapasi 4.5. (kokoonpanolla Pekka Heikkinen, Juha Henriksson, Nina Hyvönen, Mira Juppi, Jonas Lång, Åke Söderlund, Leena Tokila, Juha Manninen) ja muistiinpanot ovat liitteenä.
- Ks. em. muistiinpanot.

10. Muut asiat

- Åke palannut aamulla Tukholmasta pienpainatekokouksesta (digitointiaiheinen), jossa sovittiin seuraava kokous kahden vuoden päähän Mo i Ranaan.
- Outi kertoi Teuvo Arolaisen Huoltovarmuuskeskuksesta kertoneen; missään Naton suunnitelmissa ei mainita kulttuuria. Venäjän doktriinissa sen sijaan kehoitetaan tuhoamaan vastapuolen kulttuuri ja korvaamaan se venäläisellä. Teuvo voitaisiin kutsua vieraaksi.
- Kuninkaallisessa kirjastossa oli esitelty kirjoituspöytä, jota Lenin oli käyttänyt 1900-luvun alkupuolella, ja mainitsi muutamia muita esimerkkejä suomettumisen kulttuurista.
- Digitaalisen kompassin päivitys on ollut lausunnoilla: Soile muistuttanut, ettei kaikki ei ole digitaalista. Juha: toimeenpanosuunnitelmaan tarttuminen tärkeää. Kristina: voisiko tässä tuoda esiin arkistosektoria, jolla ei ole omaa edustavaa liittoa.
- Riiikka Lönnblad [väitöstilaisuus](#) huomenna 9.5.2025.
- Etiikkatyöryhmä on saanut kymmenkunta lausuntoa luonnokseen, näitä käsitelty. Palataan asiaan seuraavassa kokouksessa.
- Soile: [Raportti DSM-direktiivin implementoinnista](#) (julkaistu 7.5.2026). Miten EU-sääntelyn mukaisia tekijänoikeuden poikkeuksia ja rajoituksia on implementoitu jäsenvaltioissa? Tilanteen voi tarkistaa verkkosivustolta [Copyrightexceptions.eu](#).
- Juha: [Cyon.media](#): startup, jota kiinnostaa myös kulttuuriperintönäkökulma. AV-sisältöjen levitystä ja tekijänoikeustietojen automaattista hallintaa.
- [OKM:n asiavaltuusselvitys](#): tekijänoikeusjärjestöjen valtuudet edustaa tekijöitä Niklas Bruunin selvityksen kohteena. Raportti 31.5.2026 mennessä. Asiassa paljon kimurantteja näkökohtia. Lain muutos näyttäisi olevan tulossa.

11. Seuraava kokous

- Doodle-kysely viikoille 35–36.